

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novinky v zákoně o trestní odpovědnosti právnických osob & compliance - I. díl

Dne 1. října 2020 nabyla účinnosti novela zákona č. [418/2011](#) Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále také jako „zákon o trestní odpovědnosti právnických osob“), která, kromě zakotvení zákazu držení a chovu zvířat, jako jednoho z druhů trestů, které lze právnické osobě uložit, taktéž významně zkrátila dobu, po níž trvají negativní následky odsouzení právnické osoby.

Novela však přinesla také očekávanou úpravu možnosti podmíněného upuštění od výkonu trestu, který byl právnické osobě uložen, přičemž tento institut byl zatím výhradně určen fyzickým osobám. Nyní však poté, co uplyne polovina délky uloženého trestu, může právnická osoba žádat soud, aby od zbytku trestu upustil.

Další akcentovanou novinkou v zákoně o trestní odpovědnosti právnických osob je zkrácení doby, po kterou je záznam o odsouzení právnické osoby, zapsán v rejstříku trestů. Před novelou platilo známé pravidlo, tj., že po výkonu trestu nutně musela uplynout zákonem stanovená doba (od 2,5 roku do 30 let) a teprve poté bylo možné záznam o odsouzení právnické osoby z rejstříku trestů, vymazat.

Trestní rejstřík totiž, v případě právnických osob, na rozdíl od rejstříku trestů fyzických osob, je rejstříkem veřejným a záznam o odsouzení právnické osoby v něm, kromě zásadních negativních reputačních následků, právnické osobě zejména znemožňuje ucházet se o veřejné zakázky. "

Po novelizaci se na právnickou osobu hledí, jako by nebyla odsouzena, již v okamžiku, kdy uložený trest vykoná, čímž také znovu splňuje jeden ze základních kvalifikačních předpokladů stanovených zákonem č. [134/2016](#) Sb., o zadávání veřejných zakázek pro další účast ve veřejných zakázkách.

V případě, že však byl právnické osobě uložen některý, zákonem specifikovaný trest, a to za spáchání zvláště závažného zločinu, hledí se na právnickou osobu, jako by nebyla odsouzena až teprve po uplynutí dalších tří let, od výkonu jejího trestu. Zajímavou, dle našeho názoru velmi vhodnou a potřebnou novinkou v rámci novelizace zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, je možnost soudu, v případě, že ukládá právnické osobě trest zákazu držení a chovu zvířat, jeho uložení až na dvacet let, a to v případech, kdy byl trestný čin spáchán právě v souvislosti s držením, chovem nebo péčí o zvíře.

Zjevně v návaznosti na výše popsanou novelu zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, byla dne 9. listopadu 2020 Nejvyšším státním zastupitelstvím ČR, předloženo již třetí, přepracované vydání metodiky pro orgány činné v trestním řízení (dále také jako „**Metodika**“), týkající se aplikace § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, jejímž předmětem je zejména exkulpace (tzv. vyvinění) právnické osoby z trestního činu, spáchaného jejími zaměstnanci a dalšími osobami, jejichž výčet je uveden v ustanovení § 8 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob.

Je zjevné, že stěžejním motivem pro vydání této nové Metodiky byla zejména potřeba zdokonalení konkrétních postupů při vyhodnocování opatření přijatých obchodními společnostmi, neboť toho času stále není ustálen a sjednocen výklad zmíněného ustanovení § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, v němž je uvedeno, cit.: „*Právnická osoba se trestní odpovědnosti*

podle odstavců 1 až 4 zproští, pokud vynaložila veškeré úsilí, které na ni bylo možno spravedlivě požadovat, aby spáchání protiprávního činu osobami uvedenými v odstavci 1 zabránila“.

Předně je však třeba se zaměřit na konkrétní aspekty trestného činu spáchaného právnickou osobou, zejména pak na to, které konkrétní osoby svým jednáním, jež lze přičítat právnické osobě ve smyslu ustanovení § 8 odst. 2 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, mohou založit trestní odpovědnost právnické osoby. Vždy však platí, že trestným činem spáchaným právnickou osobou je protiprávní čin, spáchaný v jejím zájmu, nebo v rámci její činnosti.

Tyto osoby jsou vymezeny v taxativním výčtu ustanovení § 8 odst. 1 písm. a) až d) zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, když se konkrétně jedná o:

- statutární orgán nebo člena statutárního orgánu, anebo jinou osobu ve vedoucím postavení v rámci právnické osoby, která je oprávněna jménem nebo za právnickou osobu jednat,
- osobu ve vedoucím postavení v rámci právnické osoby, která u této právnické osoby vykonává řídicí nebo kontrolní činnost,
- toho, kdo vykonává rozhodující vliv na řízení právnické osoby, jestliže jeho jednání bylo alespoň jednou z podmínek vzniku následku zakládající trestní odpovědnost právnické osoby,
- zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení při plnění pracovních úkolů

Obecně lze říct, že se jedná zejména o osoby ve vedoucím postavení právnické osoby, tedy v postavení zejména statutárního orgánu nebo jeho člena, osoby ve vedoucím postavení oprávněné jednat za právnickou osobu, osoby, které vykonávají rozhodující vliv na řízení právnické osoby a osoby v postavení zaměstnance (a obdobném), při plnění pracovních úkolů.

Pokud jde o samotnou přičitatelnost jednání shora vyčtených osob, dle ustanovení § 8 odst. 2 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob platí, že takové jednání je právnické osobě přičitatelné v případě jednání statutárních orgánů a osob ve vedoucím postavení vždy, a v případě zaměstnance je jednání přičitatelné na podkladě rozhodnutí, schválení nebo pokynu orgánů právnické osoby, nebo osob ve vedoucím postavení a nebo protože tyto uvedené osoby neprovedly taková opatření, která měla provést podle jiného právního předpisu nebo která po nich lze spravedlivě požadovat, zejména neprovedly povinnou nebo potřebnou kontrolu nad činností zaměstnanců nebo jiných osob, anebo nečinily nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků spáchání trestného činu.

Nelze opomenout ani úpravu zakotvenou v ustanovení § 8 odst. 3 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, jež zakotvuje pravidlo, že uplatnění trestní odpovědnosti právnické osoby nebrání ani případy, kdy se nepodaří zjistit, která konkrétní fyzická osoba jednala v jejím zájmu, nebo v rámci její činnosti.

V neposlední řadě nelze pominout ani úpravu zakotvenou v ustanovení § 8 odst. 4 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, které stanoví, že výše popsaná ustanovení § 8 odst. 1 a 2 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, se užijí v případech, kdy k protiprávnímu jednání došlo před vznikem právnické osoby nebo když právnická osoba vznikla, ale soud rozhodl o její neplatnosti nebo právní úkon, který měl založit oprávnění k jednání za právnickou osobu byl neplatný či neúčinný anebo když jednající fyzická osoba není za ten který trestný čin, trestně odpovědná.

Stěžejním ustanovením, které má zásadní význam pro uplatňování trestní odpovědnosti vůči právnické osobě, je však výše citované ustanovení § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob.

Povaha a dopad tohoto ustanovení, které zakotvuje možnost exkulpace právnické osoby, bude i s ohledem na výše akcentovanou Metodiku, předmětem našeho dalšího článku, který Vám přineseme

v zanedlouho po zveřejnění této první části věnující se právníkům osobám a jejich trestní odpovědnosti.

Mgr. Miroslav Kučerka,
advokát

Mgr. Tomáš Patha,
advokátní koncipient

KGS
LEGAL

[KGS legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Národní 416/37
110 00 Praha 1

e-mail: info@kgslegal.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)

- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)